

Ayollar salomatligida ginekologik kasalliklarning erta tashxislanishi

Alfraganus universiteti Tibbiyot Fakulteti

Davolash ishi yo'nalishi

1-kurs talabasi Xakimova Madinabonu Ikramovna

Ilmiy rahbar Sharipova Munisa Shuhrat qizi.

Annotatsiya: Ushbu maqolada ayollar salomatligida ginekologik kasalliklarning erta tashxislanishining ahamiyati yoritib berilgan. Ginekologik kasalliklar ko'pincha dastlabki bosqichlarda o'ziga xos klinik belgilersiz kechadi, bu esa ularni kech aniqlash va asoratlarning yuzaga kelishiga sabab bo'ladi. Vaqtida o'tkazilgan profilaktik ko'riklar, laborator va instrumental tekshiruv usullari kasallikni erta bosqichida aniqlashga, samarali davolash choralarini qo'llashga imkon yaratadi. Shu bilan birga, ayollarda sog'lom turmush tarzini shakllantirish, gigiyena qoidalariga rioya qilish va muntazam tibbiy nazoratdan o'tish ginekologik kasalliklarning oldini olishda muhim omil hisoblanadi. Maqolada erta tashxislashning tibbiy va ijtimoiy ahamiyati, hamda ayollar reproduktiv salomatligini saqlashdagi o'rni keng yoritilgan.

Абстрактный: В статье подчеркивается важность ранней диагностики гинекологических заболеваний в здоровье женщин. Гинекологические заболевания часто протекают без выраженной клинической симптоматики на ранних стадиях, что приводит к их позднему выявлению и развитию осложнений. Своевременные профилактические осмотры, лабораторные и инструментальные методы исследования позволяют выявить заболевание на ранней стадии и применить эффективные меры лечения. При этом формирование здорового образа жизни у женщин, соблюдение правил гигиены и регулярное медицинское наблюдение являются важными факторами профилактики гинекологических заболеваний. В статье подробно освещены медико социальное значение ранней диагностики, а также ее роль в сохранении репродуктивного здоровья женщин. Abstract: This article highlights the importance of early diagnosis of gynecological diseases in women's health. Gynecological diseases often occur without specific clinical symptoms in the early stages, which leads to their late detection and the development of complications. Timely preventive examinations, laboratory and instrumental examination methods allow detecting the disease at an early stage and applying effective treatment measures. At the same time, the formation of a healthy lifestyle in women, adherence to hygiene rules and regular medical supervision are important factors in the prevention of gynecological

diseases. The article extensively highlights the medical and social importance of early diagnosis, as well as its role in maintaining women's reproductive health.

Kalit so'zlar : Ayollar salomatligi, ginekologik kasalliklar, erta tashxis, profilaktika, reproduktiv salomatlik, onkologik kasalliklar, ultratovush tekshiruvi (UZI), skrining, homiladorlik, hayz sikli buzilishlari.

Ключевые слова: Женское здоровье, гинекологические заболевания, ранняя диагностика, профилактика, репродуктивное здоровье, онкологические заболевания, ультразвуковое исследование (УЗИ), скрининг, беременность, нарушения менструального цикла. **Keywords:** Women's health, gynecological diseases, early diagnosis, prevention, reproductive health, oncological diseases, ultrasound examination (USI), screening, pregnancy, menstrual disorders

Kirish: Ayollar salomatligi jamiyatning umumiy salomatligi va farovonligining muhim ko'rsatkichlaridan biri hisoblanadi. Xususan, ginekologik kasalliklarning erta tashxislanishi ayollarda reproduktiv salomatlikni saqlash, onalik baxtini ta'minlash va hayot sifatini yaxshilashda katta ahamiyatga ega. Statistik ma'lumotlarga ko'ra, ayollar orasida keng tarqalgan kasalliklarning aksariyati bachadon bo'yni saratoni, tuxumdon kistalari, bachadon miomalari, endometrioz hamda yallig'lanish kasalliklari – ko'pincha kech bosqichlarda aniqlanadi. Bunday holatlarning oldini olish uchun muntazam profilaktik ko'riklardan o'tish, skrining dasturlarini kengaytirish va zamonaviy diagnostika usullarini qo'llash zarurdir. Ayniqsa, UZI, laborator tahlillar, sitologik tekshiruvlar va kolposkopiya kabi usullar kasalliklarni dastlabki bosqichda aniqlash imkonini beradi. Ginekologik kasalliklarni erta aniqlash va davolash nafaqat ayolning sog'lig'ini, balki kelajak avlod salomatligini saqlashda ham katta ahamiyatga ega. Asosiy qism: Ayollar salomatligi jamiyatning demografik ko'rsatkichlari, oilaviy farovonlik va sog'lom avlod tarbiyasida muhim ahamiyatga ega. Shu sababli ginekologik kasalliklarni erta tashxislash masalasi zamonaviy tibbiyotda dolzarb yo'nalishlardan biri hisoblanadi. Ginekologik kasalliklarning asosiy guruhlariga onkologik kasalliklar (bachadon bo'yni saratoni, tuxumdon o'simalari), gormon bilan bog'liq patologiyalar (endometrioz, mioma, policistik tuxumdon sindromi) hamda yallig'lanish kasalliklari (salpingooforit, vaginit, endometrit) kiradi. Ushbu kasalliklarning ko'pchiligi dastlabki bosqichda yashirin kechadi va faqatgina chuqurlashtirilgan tekshiruvlar yordamida aniqlanishi mumkin. Masalan, bachadon bo'yni saratoni ayollar orasida keng tarqalgan onkologik kasalliklardan biri bo'lib, uning rivojlanishida inson papilloma virusi (HPV) muhim o'rin tutadi. Tibbiy amaliyotda Pap-test, kolposkopiya va sitologik tekshiruvlar bu kasallikni erta aniqlashda asosiy usullar hisoblanadi. Shuningdek, profilaktik chora sifatida HPV vaktsinasiyasi samarali natija bermoqda. Bachadon miomasi va endometrioz esa gormonlar muvozanati buzilganda ko'proq uchraydi. Ular hayz siklining buzilishi, qorin pastidagi og'riqlar va

bepushtlikka sabab bo'lishi mumkin. Zamonaviy diagnostika usullari– ultratovush tekshiruvi (UZI), gisteroskopiya va laparoskopiya– ushbu kasalliklarni erta bosqichda aniqlash imkonini beradi. Tuxumdon kistalari va o'simalar ham ayollar orasida keng tarqalgan bo'lib, ularning xavfli turlari onkologik kasalliklarga olib kelishi mumkin. Shu bois muntazam ravishda UZI tekshiruvlaridan o'tish, zarur hollarda esa kompyuter tomografiyasi (KT) yoki magnit-rezonans tomografiya (MRT) o'tkazish tavsiya etiladi. Shuningdek, yallig'lanish kasalliklari ham ayollarda jiddiy oqibatlariga, jumladan bepushtlikka olib kelishi mumkin. Ularni erta tashxislash uchun mikrobiologik tahlillar, polimer zanjir reaksiyasi (PZR) va boshqa laborator metodlar keng qo'llaniladi. Tibbiyotda ayollar sog'lig'ini asrashda profilaktika va sog'lom turmush tarziga rioya qilish katta ahamiyatga ega. Muntazam ginekologik ko'riklar, gigiyenaga rioya qilish, sog'lom ovqatlanish, stressdan saqlanish va kontratsepsiyaning to'g'ri usullaridan foydalanish– ginekologik kasalliklarning oldini olishda muhim omillardandir. Shu boisdan, ginekologik kasalliklarning erta tashxislanishi– bu nafaqat ayollarning shaxsiy sog'lig'i, balki jamiyatning kelajagi uchun ham tibbiyotning asosiy vazifalaridan biridir.

Xulosa: Ayollar salomatligi– tibbiyot fanining eng muhim yo'nalishlaridan biri bo'lib, u bevosita jamiyatning demografik rivojlanishi, sog'lom avlod tarbiyasi va millat genofondining mustahkamligiga ta'sir ko'rsatadi. Ginekologik kasalliklarning erta tashxislanishi esa nafaqat alohida bemorning, balki butun oilaning va kelajak avlodning salomatligini saqlashda hal qiluvchi omil hisoblanadi. Bugungi kunda tibbiyot fanida ginekologik kasalliklarni aniqlash va davolash bo'yicha keng ko'lamli ilmiy izlanishlar olib borilmoqda. Zamonaviy diagnostika metodlari– ultratovush tekshiruvi (UZI), sitologik va gormon tahlillari, kolposkopiya, laparoskopiya, molekulyar-genetik tekshiruvlar– kasalliklarni dastlabki bosqichda aniqlash imkonini bermoqda. Ayniqsa, onkologik kasalliklar (bachadon bo'yni saratoni, tuxumdon o'simalari)ni erta tashxislash hayotni saqlab qolishda hal qiluvchi ahamiyatga ega. Shuningdek, ginekologik kasalliklarning oldini olishda profilaktika muhim o'rin tutadi. Muntazam ginekolog ko'rigidan o'tish, HPV vaktsinasiyasi, gigiyena qoidalariga rioya qilish, sog'lom ovqatlanish va zararli odatlardan voz kechish ayollar sog'lig'ini mustahkamlashga xizmat qiladi. Bu borada nafaqat tibbiyot xodimlari, balki butun jamiyat ham ayollar sog'lig'ini asrashga mas'uldir. Umuman olganda, ginekologik kasalliklarni erta tashxislash– bu tibbiyotning dolzarb vazifasi bo'lib, u sog'lom turmush tarzini shakllantirish, reproduktiv salomatlikni asrash va jamiyat kelajagini ta'minlashning muhim kafolatidir. Shuning uchun har bir ayol o'z salomatligiga mas'uliyat bilan yondashishi, tibbiy profilaktika choralariga amal qilishi va muntazam ravishda shifokor ko'rigidan o'tishi zarur.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI.

1. [https://ivf.uz/uz/patients/useful-articles/kakie-byvayut-ginekologicheskie-zabolevaniya/Ginekologik kasalliklar mavjud.](https://ivf.uz/uz/patients/useful-articles/kakie-byvayut-ginekologicheskie-zabolevaniya/Ginekologik_kasalliklar_mavjud)
2. To‘shpo‘latova D. – Ayollar salomatligi va ginekologik kasalliklarning profilaktikasi. Toshkent: Ilm, 2020.
3. Umarova Z. – Ginekologiyada diagnostik usullar. – Toshkent: Tibbiyot, 2021